

Jednotné přijímací zkoušky na střední školy má většina uchazečů o maturitní vzdělávání už za sebou. Někdo u testů pohořel, jiný dosáhl svého. Vzhledem k nedávným debatám se ale stále vkrádá otázka: Zamíchalo by pořadím, pokud by tento povinný státní filtr neexistoval? Bez zavedení hranice úspěšnosti asi moc ne. Přesto má smysl.

ne nějaký z gymnaziálních oborů. Kromě toho nejde o nový fenomén. Rodiče přece platili horentní sumy za přípravku i v době, kdy jednotné zkoušky ještě neexistovaly. Když pomíneme krajské pokusy o jednotné přijímání v omezeném regionu, tak na většinu gymnázií a některé odborné školy se zkoušky skládaly vždy.

Na vyšší výkon

To je zároveň odpověď i na výtku, že jednotné přijímací zkoušky deformují výuku v základních školách, kde se někteří učitelé snaží děti na testy připravit. Možná se o to někde pokoušejí. Ale dovedete si představit, jak by základní škola mohla efektivně

BOUŘE V PŘIJÍMAČKOVÉ SKLENICI VODY?

Máme za sebou třetí ročník jednotných přijímacích zkoušek, přesto se nad jejich smyslem dál a dál polemizuje. Letos testy z češtiny a matematiky řešilo skoro 90 tisíc uchazečů, a co je stoprocentně jisté, je fakt, že měli v testu z matematiky v průměru o 7,2 procentního bodu lepší výsledek než loni. Matematiku zvládly v meziročním srovnání lépe také děti na šestiletých gymnáziích, na osmiletých hůře. Naopak v češtině se úspěšnost zájemců o maturitní studium snížila. Na čtyřletých oborech i šestiletých gymnáziích klesla o 3,2 procentního bodu, na osmiletých gymnáziích pak o 0,9 procentního bodu. O čem to ale vypovídá? Pardon, vlastně o ničem.

Znevýhodnění?

Debata o obtížnosti toho či onoho ročníku přijímaček nedává příliš smysl. Obsah testů musí vždy vycházet z RVP základního vzdělávání, a to je svaté. Pokud ale Cermat zvolí v jednom roce o něco obtížnější test a v jiném snazší, nehraje velkou roli, protože v daném roce jsou na tom uchazeči všichni stejně. Gymnázia navíc volají po co nejobtížnějších verzích, aby byla vůbec schopna uchazeče na nejlepších příčkách rozřadit. Byť ani to není bez rizika konfliktu. Z říše zlých snů ředitelů gymnázia jsou například výtky některých příliš ambiciózních rodičů, kteří jsou schopní neúspěch svého potomka, který podal přihlášku na víceletý obor, svádět na to, že obtížnost úloh neodpovídala znalostem průměrného žáka základní školy, ale byla mnohem vyšší!

Navíc přijímačkami není nově nikdo zvýhodněn ani „sociálně“, jak se obává například Eduin, když říká, že zkoušky znevýhodňují děti, kterým rodiče před zkouškami nezaplátí přípravné kurzy. Platí to zejména u zájemců o víceletá gymnázia. „Je to tak, že se bez přípravy neobejdete, protože vyplňování testů je samostatná disciplína. Bez přípravy vyplňování testů nelze v testech uspět,“ uvedl Tomáš Feřtek z Eduinu. Samozřejmě, když se někdo více učí, je pak zvýhodněn, ale to je v pořádku. A vůbec přitom nemusí utrácet tisíce za často pofiderní kurzy, stačí si samostatně projet cvičné i ostré „cermatí“ úlohy z minulých let, aby byl každý uchazeč dostatečně v obraze, co ho zhruba čeká. Pokud to nedokáže, asi by neměl volit maturitní studium, určitě

připravovat žáky na testy, ve kterých se může objevit jakékoli učivo, kterého je takové množství, že ho prostě 98 procent dětí nedokáže vstřebat? Navíc, a to je nejpodstatnější, testy až na pár jednotlivých úloh nepředstavují hráz zálužných faktů, kterou nelze zdolat. Naopak, znalosti vyžadují absolutní minimum, k úspěchu stačí jen nenervovat se, pozorně číst a trochu myslet (zvláště to platí pro testy určené pro víceletá gymnázia). A jestli na toto budou základní školy své žáky kvůli přijímačkám připravovat, pak to bude to nejlepší, co pro ně mohou udělat!

A přesně to je největší plus současných přijímaček – mnohem větší skupinu žáků nutí (díky psychologickému tlaku daného už samotnou existencí zkoušek) k vyššímu studijnímu výkonu. I když, ruku na srdce, je to ve své podstatě zbytečné, protože se dá předpokládat, že bez zavedení cut-off score, tedy minimální hranice úspěšnosti, je touha uchazečů dostat se na svůj vysněný obor dnes uspokojena zhruba

a přibližně stejně jako v nedávné minulosti ještě bez jednotných přijímaček. Jen přicházejí na střední školy o něco lépe připraveni, a to je přece fajn.

To ale neznamená, že cut-off score má být v dohledné době zavedeno. V balíku učiva základní školy, který je, jak už bylo řečeno, obrovský, nelze bez problémů najít ono minimum látky potřebné k úspěšnému překonání státem nařízené laťky. Otevírá se ale v této souvislosti jiná otázka. Vzhledem k tomu, že se do žáků občas musí cpát neuvěřitelný balast a není kvůli tomu čas na matematiku nebo češtinu a že se stále horší situace v aprobovanosti učitelů některých předmětů, třeba oné matematiky, což objektivně hendikepuje u přijímaček žáky z těch škol, kde se klíčové předměty učí neaprobované, bylo by možná na čase změnit předmětové paradigma.

Tedy otázka: Co kdybychom jednotné zkoušky nestavěli na znalostech z předmětů, když to do budoucna zřejmě způsobí docela velké problémy, ale pokusili se najít v dětech jejich studijní předpoklady a z „toho“ je pak zkoušet? Bylo by to podle mě spravedlivější.